

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 8056
Αριθμ. Πρωτ. Αίτησ. Κατ. Εγγράφων: 375
Ημερομ. Κατάθεσης: 7/7/2020

ΣΥΡΙΖΑ
ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ

Αθήνα, 7 Ιουλίου 2020

ΕΡΩΤΗΣΗ ΚΑΙ ΑΚΕ

Προς τους κ.κ. Υπουργούς

Ανάπτυξης και Επενδύσεων

Μετανάστευσης και Ασύλου

Θέμα: «Πρόγραμμα 'ESTIAII' - Μείωση του κόστους λειτουργίας των Μονάδων Στέγασης για τους αιτούντες διεθνή προστασία του Προγράμματος ESTIA II»

Μετά την τετραετή επιτυχία του προγράμματος ESTIA, του οποίου ωφελούμενοι είναι οικογένειες αιτούντων διεθνή προστασία, μέλη των οποίων ανήκουν σε εξαιρετικά ευάλωτες ομάδες, τα συναρμόδια υπουργεία, Μετανάστευσης & Ασύλου και Ανάπτυξης & Επενδύσεων, προχώρησαν στην έκδοση Κοινής Υπουργικής Απόφασης αρ.5966/16/6/2020 και στην δημοσίευση Πρόσκλησης για Υποβολή Προτάσεων με ημερομηνία 17/06/2020 και Α.Π 1190 από το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου. Σκοπός των παραπάνω ήταν να καθορίσουν το νομοθετικό και τεχνικό πλαίσιο συνέχισης του προγράμματος (ESTIAII), υπό μορφή διάδοχης κατάστασης - μετάβασης των αρμοδιοτήτων διαχείρισης του προγράμματος από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στο αρμόδιο Υπουργείο.

Το πρόγραμμα ESTIA, δεν καλύπτει μόνο τα απαραίτητα για την διαβίωση αιτούντων άσυλο (στέγαση, χρηματικό βοήθημα), αλλά και μια σειρά συνοδευτικών υποστηρικτικών υπηρεσιών, όπως διερμηνεία, ψυχοκοινωνικές παρεμβάσεις, υποστήριξη και συμβουλευτική για γραφειοκρατικές διαδικασίες, μεταφορά στο χώρο στέγασης, διασύνδεση με υπηρεσίες υγείας και εκπαίδευσης κ.λ.π, και απασχολεί έναν σημαντικό αριθμό εξειδικευμένων εργαζομένων προς αυτό τον σκοπό, για την ενδυνάμωση και τη διευκόλυνση της αρμονικής ένταξης των ωφελούμενων στο νέο περιβάλλον.

Σύμφωνα με την κοινή υπουργική απόφαση 5966/2020 (ΦΕΚ Β'2375) σχετικά με τη υλοποίηση του Προγράμματος ESTIA II, που αφορά το στεγαστικό πρόγραμμα για αιτούντες διεθνή προστασία, προβλέπεται ότι

σκοπός του προγράμματος είναι η εξασφάλιση ενός επαρκούς βιοτικού επιπέδου για τους αιτούντες διεθνή προστασία, μέσω της στέγασης και παροχής υποστηρικτικών υπηρεσιών, ανάλογα με τις ανάγκες τους και με γνώμονα την ολοκληρωμένη παροχή υλικών συνθηκών υποδοχής κατά την έννοια του ενωσιακού δικαίου. Η συνολική δαπάνη του προϋπολογισμού του Προγράμματος ανέρχεται στο ποσό των 20.852.887,81 ευρώ ενώ σημειώνεται χαρακτηριστικά, ότι η συνεισφορά από τον προϋπολογισμό του Μηχανισμού Έκτακτης Στήριξης του Ταμείου Ασύλου Μετανάστευσης και Ένταξης αφορά στο 100% της συνολικής επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης.

Τη στιγμή που αποδεδειγμένα όλο το προσωπικό που ήδη απασχολείται στο πρόγραμμα ESTIA, μετά βίας επαρκεί να ανταπεξέλθει στα σύνθετα και πολύπλοκα καθήκοντα του, διαπιστώνουμε ότι ο υπολογισμός του κόστους υλοποίησης του προγράμματος, το οποίο πλέον μεταβαίνει από την Ύπατη Αρμοστεία ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στο Υπουργείο Μετανάστευσης & Ασύλου, εντός του 2020, έχει αποτιμηθεί πολύ χαμηλότερα του πραγματικού με την μέθοδο του μοναδιαίου κόστους ανά θέση ανά ημέρα. Το γεγονός αυτό, θα οδηγήσει τους φορείς υλοποίησης σε μείωση προσωπικού ή/και μισθολογικού κόστους, μείωση ποιότητας παρεχόμενων υπηρεσιών, αλλά και οικονομικές ζημιές σε ήδη συμβατοποιημένες υποχρεώσεις (μισθωτήρια διαμερισμάτων, συμβάσεις προσωπικού, προμήθειες υπηρεσιών και αγαθών κ.α.)

Παράλληλα, η τόσο μεγάλη μείωση του κόστους δημιουργεί προβλήματα υλοποίησης του φυσικού αντικείμενου καθιστώντας αδύνατη την μέχρι πρότινος υποστήριξη των συνοδευτικών υπηρεσιών που οδηγούσαν στην ομαλή ένταξη των αιτούντων άσυλο στις τοπικές κοινωνίες.

Σύμφωνα με την κοινή υπουργική απόφαση 13221/2020 (ΦΕΚ Β'1223/2020), που καθορίζει το πλαίσιο των προδιαγραφών του προγράμματος «ESTIA II» για τη στέγαση αιτούντων διεθνή προστασία οι Μονάδες Στέγασης που θα επιλεγούν, θα πρέπει να πληρούν συγκεκριμένες προδιαγραφές, από τις οποίες ενδεικτικά αναφέρονται τα εξής:

Να βρίσκονται εντός ή πλησίον αστικού/οικιστικού ιστού, να φέρουν τα απαιτούμενα κατά νόμο πιστοποιητικά για τη μίσθωση ακινήτων, να πληρούν τις προδιαγραφές επαρκούς φυσικού/τεχνητού φωτισμού και αερισμού, να διαθέτουν επαρκή παροχή νερού, να εφαρμόζουν πρόγραμμα απολύμανσης και μυοκτονίας-εντομοκτονίας, εφόσον είναι αναγκαίο, η συλλογή και αποκομιδή απορριμμάτων να εκτελείται σύμφωνα με τις μεθόδους και τα μέσα που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία, να διαθέτουν ασφαλές σύστημα θέρμανσης και άλλα. Απαγορεύεται η τοπική χρήση θερμαντικής μονάδας ξύλου, βιομάζας, υγραερίου, κηροζίνης και πετρελαίου, να διαθέτουν σύνδεση με τη βασική υπηρεσία ηλεκτροδότησης, με αυτόνομο μετρητή, καθώς και επαρκή σημεία παροχής σε όλους τους χώρους (πρίζες). Ο πίνακας ηλεκτρικού ρεύματος να είναι εφοδιασμένος με αντιηλεκτροπληξιακό διακόπτη, να διαθέτουν σύστημα θέρμανσης νερού, εφόσον δεν είναι ισόγειες να διαθέτουν κάγκελα στα μπαλκόνια είναι μεταξύ των απαιτούμενων προϋποθέσεων.

Στις δε λειτουργικές προδιαγραφές των Μονάδων Στέγασης προβλέπεται μεταξύ άλλων, ότι πρέπει να διαθέτουν χώρους ύπνου, δυναμικότητας έως έξι (6) ωφελούμενων έκαστος. Σε περίπτωση που οι

ωφελοούμενοι είναι μέλη της ίδιας οικογένειας η δυναμικότητα δύναται να είναι μεγαλύτερη, εφόσον υπάρχουν βρέφη, οι χώροι υγιεινής (WC/ντους/νιπτήρας) να αφορούν (8) ωφελοούμενους κατ' ανώτατο, με εξαίρεση τις περιπτώσεις στέγασης οικογενειών, τα μέλη των οποίων υπερβαίνουν αυτόν τον αριθμό ενώ τέλος σε περίπτωση που απασχολείται προσωπικό εντός της μονάδας στέγασης, να διατίθενται γραφεία, χώροι αποθήκευσης προσωπικών αντικειμένων και διακριτοί χώροι υγιεινής για το σύνολο αυτού. Επιπλέον, πρέπει να διατίθενται κατάλληλοι χώροι διεξαγωγής ατομικών και ομαδικών συναντήσεων συμβουλευτικής και στις άνω των είκοσι (20) θέσεων Μονάδες να διαθέτουν κοινόχρηστους χώρους ψυχαγωγίας ή εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και χώρους αποθήκευσης για κάθε αναγκαία προμήθεια. Σε κάθε περίπτωση διασφαλίζεται από τον φορέα υλοποίησης η καθαριότητα και οι όροι υγιεινής σε όλους τους κοινόχρηστους χώρους.

Και ενώ οι κτιριακές και λειτουργικές προδιαγραφές φαίνεται να ανταποκρίνονται σε ένα ικανοποιητικό, ασφαλές και ανθρώπινο επίπεδο στέγασης των αιτούντων άσυλο, το μοναδιαίο κόστος, το κόστος δηλαδή που εμπίπτει στην επιλέξιμη δαπάνη λειτουργία των Μονάδων ανά ημέρα και ανά αιτούντα, και το οποίο αναφέρεται στους επισυναπτόμενους πίνακες της παραπάνω ΚΥΑ είναι απογοητευτικό.

Χαρακτηριστικά, για τα νέα διαμερίσματα το μοναδιαίο κόστος ανά διαθέσιμη θέση και ημέρα είναι για την Αττική για τα διαμερίσματα 7,66 ευρώ, για τα κτίρια 20 θέσεων 12,73 ευρώ και για τα κτίρια 24 θέσεων 14,60 ευρώ. Αντίστοιχα για τα υφιστάμενα διαμερίσματα το μοναδιαίο κόστος ανέρχεται στις παραπάνω κατηγορίες σε 6,19 ευρώ, 11,26 ευρώ και 13,14 ευρώ.

Η μείωση του παραπάνω κόστους, σύμφωνα με εκτιμήσεις Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, που δραστηριοποιούνται στο πεδίο, ανέρχεται στο 40% σε σχέση με τις προηγούμενες προβλέψεις, γεγονός που καθιστά σχεδόν αδύνατη την τήρηση των παραπάνω προδιαγραφών. Αν αναλογιστεί κανείς ότι στο κόστος αυτό συμπεριλαμβάνονται οι δαπάνες λειτουργίας των μονάδων στέγασης όπως τα ενοίκια, οι λογαριασμοί ΔΕΚΟ κ.λπ.), όπως ορίζονται στη συμφωνία χρηματοδότησης (grant agreement), οι δαπάνες διαμόρφωσης και συντήρησης τους (π.χ. κτιριακές διαρρυθμίσεις, υλικοτεχνικός εξοπλισμός κ.λπ.), τα κόστη των παρεχόμενων συνοδευτικών υπηρεσιών, το κόστος προσωπικού των Φορέων Υλοποίησης για την υποστήριξη της διαδικασίας στέγασης και των συνοδευτικών υπηρεσιών, τα διοικητικά κόστη (συμπεριλαμβανομένης της μισθοδοσίας του διοικητικού προσωπικού) για την υλοποίηση της δράσης, είναι προφανές ότι με αυτή τη δαπάνη η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών στέγασης θα είναι εξαιρετικά χαμηλή.

Το παραπάνω, σε συνδυασμό με τον τρόπο χρηματορροής του προγράμματος, και συγκεκριμένα το ποσοστό αποπληρωμής ύψους 20%, καθιστά για την συντριπτική πλειοψηφία των υφιστάμενων φορέων υλοποίησης αποτρεπτική τη συμμετοχή τους στην πρόσκληση ενδιαφέροντος, καθώς απαιτείται επί της ουσίας προεξόφληση του ποσού μέσω ίδιων πόρων, δημιουργώντας ένα επισφαλές και ασφυκτικό πλαίσιο υλοποίησης για τους φορείς υλοποίησης.

Επειδή, το πρόγραμμα ESTIA, αποδεδειγμένα είναι ένα απολύτως επιτυχημένο πρόγραμμα, ευρείας κοινωνικής αποδοχής στις πόλεις στις οποίες υλοποιείται, με μεγάλη προστιθέμενη αξία για τις τοπικές κοινωνίες και με πληθώρα κοινωνικών και οικονομικών ωφελημάτων,

Επειδή, ο τρόπος υπολογισμού του μοναδιαίου κόστους ανά θέση και ημέρα, βάσει των πραγματικών αναγκών έχει σημαντική απόκλιση από τα πραγματικά κόστη, με συνέπειες τόσο στις θέσεις των εργαζομένων, όσο στην ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, την βιωσιμότητα των φορέων υλοποίησης, αλλά και στην αποσταθεροποίηση της κοινωνικής συνοχής στις περιοχές που υλοποιείται,

Επειδή, ο τρόπος που επιλέχθηκε να γίνει η χρηματοροή προς τους φορείς υλοποίησης του προγράμματος, είναι αποτρεπτική για συμμετοχή σε αυτό και η εξαγγελθείσα αύξηση των θέσεων φιλοξενίας στο πρόγραμμα για το 2021 δεν θα μείνει απλά κενό γράμμα αλλά θα μετατραπεί σε μείωση ακόμα και των υπαρχουσών με εξαιρετικά δυσμενείς συνέπειες για τη διαχείριση του προσφυγικού,

Ερωτώνται οι κ.κ. Υπουργοί:

1) Οι έκτακτες δαπάνες των φορέων, που διαχειρίζονται τις Μονάδες Στέγασης, για την αντιμετώπιση επείγουσας ανάγκης ευάλωτου ωφελούμενου, όπως ιατρική βοήθεια, ταφή κ.λπ., πώς καλύπτονται σε περίπτωση που ξεπερνά το ανώτατο προβλεπόμενο όριο των 15.000 ευρώ;

2) Πως ελέγχουν εάν πληρούνται οι κτιριακές και λειτουργικές προδιαγραφές στις Μονάδες Στέγασης για τους αιτούντες άσυλο του προγράμματος ESTIA ;

3) Προτίθενται να υπογράψουν νέα ΚΥΑ, διορθώνοντας το μοναδιαίο κόστος ανά θέση και ημέρα, ώστε να διασφαλιστούν τόσο οι θέσεις εργασίας όσο και οι παρεχόμενες υπηρεσίες;

4) Προτίθενται να αλλάξουν τα ποσοστά του ύψους των δόσεων, ώστε να μειωθεί το ποσοστό αποπληρωμής του προγράμματος;

5) Προτίθενται να στηρίξουν το πρόγραμμα ESTIA και τους εμπλεκόμενους σε αυτό Δήμους και φορείς υλοποίησης καθώς γίνεται προσπάθεια να παρουσιαστεί ως ένα πρόγραμμα «πολυτελείας»/υψηλού κόστους ενώ στην πραγματικότητα λειτουργεί πολλαπλασιαστικά σε κοινωνικά οφέλη;

6) Προτίθενται να συνυπολογίσουν στον σχεδιασμό τα προβλήματα κοινωνικής συνοχής και τις κοινωνικές αντιδράσεις σε περίπτωση που περιοριστούν οι παροχές του προγράμματος ESTIA στο ελάχιστο;

Και ζητείται να προσκομιστούν α) Η υπ' αρ. HOME/2019/AMIF/AG/EMAS/0099 συμφωνία (award decision) μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου και Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για την υλοποίηση του ESTIA II, β) Η συμφωνία χρηματοδότησης (grant agreement) μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου και Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για την υλοποίηση του ESTIA II και γ) Η σχετική μελέτη του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου για τον καθορισμό του μοναδιαίου κόστους.

Οι Ερωτώντες Βουλευτές

Γιαννούλης Χρήστος

Βαρδάκης Σωκράτης

Αβραμάκης Ελευθέριος

Αγαθοπούλου Ειρήνη

Αναγνωστοπούλου Αθανασία (Σία)

Βέττα Καλλιόπη

Δρίτσας Θεόδωρος

Ζεϊμπέκ Χουσεϊν

Ηγουμενίδης Νικόλαος

Θραψανιώτης Εμμανουήλ

Καρασαρλίδου Ευφροσύνη (Φρόσω)

Λάππας Σπύρος

Μάλαμα Κυριακή

Μαμουλάκης Χαράλαμπος (Χάρης)

Μάρκου Κωνσταντίνος

Μεϊκόπουλος Αλέξανδρος

Μπάρκας Κωνσταντίνος

Ξανθόπουλος Θεόφιλος

Παπανάτσιου Αικατερίνη

Παππάς Νικόλαος

Πούλου Παναγιού (Γιώτα)

Σκουρολιάκος Παναγιώτης (Πάνος)

Συρμαλένιος Νικόλαος

Τζούφη Μερόπη

Τριανταφυλλίδης Αλέξανδρος

Φάμελλος Σωκράτης

Φίλης Νικόλαος

Φωτίου Θεανώ

Χαρίτου Δημήτριος

Χατζηγιαννάκης Μιλτιάδης (Μίλτος)

Ψυχογιός Γεώργιος